

Zsákfalvi Riporter

Született utcabizalmisok

Megbízunk egymásban, szomszédjainkban. Ha hiányzik egy tojás az ebédhez, bátran szaladunk át kérni. Locsoljuk a kertet és megetetjük a macskát egymás helyett. Néha csak köszönünk a kerítésen át, néha megbeszéljük a falu dolgait. Közösséget alkotunk a közösségben. És minden közösségnek van egy motorja: ők az utcabizalmisok. Akik néha nem csak meghallgatnak, de tesznek is értünk. A Stankovics házaspár (címlapunkon) évtizedes munkájáról a 8. oldalon, a külső településrészek aktív civiljeiről, utcabizalmisairól a 9. oldalon olvashatnak.

Gyászol a falu

Komlós Tibi bácsira, az egykori tűzoltó-parancsnokra emlékezünk – 2. old.

Tanuljunk egymástól

A svédeknek is tetszene az induló Zsákfalvi Műhely – 12. old.

Szőlőművelés közösen

Amatőrök és profik összefogása a helyi borászat megőrzéséért – 10. old.

Budai úti tao

Egy bátor és szabad nő öffenntartó erdőkertje – 15. old.

Adománygyűjtés

Pilisborosjenő jótündérei senkit sem hagynak magára a bajban – 13. old.

A Bécsi út bizalmasai

Összefogás és formálódó közösség külső Pilisborosjenőn – 9. old.

Egy hétköznapi hős

Évi, az ürömi Lidl „Lenkenénije” – 6. old.

„Kacatművészet”

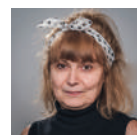
A karantén utáni első Jenői Szalon vendége Szegedi Katalin volt – 11. old.

Zöldséges Kati

Negyven éve a pult mögött, amit csak egy másik Kati vehet át – 7. old.

„Tibi bácsi már nem dudál”

Úgy tűnik, hogy a Komlós Tibor név kötelez; lesz belőlük valaki a faluban. Alpolgármesterünkkel beszélgetek nemrég elhunyt nagyapjáról, a falu egykori tűzoltóparancsnokáról, díszpolgáráról. Egy későbbi lapszámban szeretnénk bemutatni magát a tűzoltóközösséget is.

■ készítette:
Fivaldszky
Bernadett
ujstag@2097.hu

Zsákfalvi Riporter: Van-e valamilyen kora gyerekkori emléked a nagypapádról?

Komlós Tibor (felcsillan a szeme és felnevet): Ez jó! De sablon, le se írd: beültem a buszkörnél a busz kormányra mögé, mintha én vezettem volna, és úgy mentünk.

ZSR: Merthogy ő sofőr volt a Volánnál?

KT: Igen, igen!

ZSR: Még hogy sablon! A legtöbb gyerek csak vágyik erre, meg egy ilyen kapcsolatra a nagypapával.

KT: Talán van egy még korábbi emlékem. Vitt minket az óvodába, nem akartunk bemenni és sírtunk. Ő meg velünk sírt. Hogy csak tetette-e? Nem tudom. De őt nagyon szerették a gyerekek! Bárhová ment, körbevették azonnal. Vagy ő ment hozzájuk gügyögni, vagy ők futottak hozzá. Gyerekmágnes volt. A faluban kőfaragóként is ismerték, másodállásként űzte. Sok ház, kerítés őrzi a keze nyomát.

ZSR: A tűzoltás hogyan került nála képbe?

KT: Mesélt róla sokat, de nem biztos, hogy jól emlékszem rá. Bennem az maradt meg, hogy tizenegynéhány éves gyerek volt, amikor maguk közé hívták, mert kevesen voltak. Hozzájuk csapódott, figyelgette őket, aztán ez lett az ő útja is. Hamar lett árva, a háborús években, 15 éves korában. Itt maradt a nagymamájával és két óvodáskorú húgával. A szülőket az akkor aktuális járvány, a tbc vitte el. Rögtön családfenntartóvá kellett válnia.

ZSR: Akkor még nem volt Volán; mit tudott dolgozni?

KT: Mindent, amit csak talált. Trágyát szállított, kapált. Nagyon imádta a mezőgazdaságot. 75–80 éves koráig 200 tő paradicsomot nevelt. A kertjét hihetetlen nagy rendben tartotta.

ZSR: A ti családokat mióta lakik Pilisborosjenőn?

KT: A Mária Terézia-féle betelepítés óta. Ő még nem Komlósnak, hanem Geiernek született. A nagymamája csak németül beszélt. A névváltoztatásra a kitelepítések miatt volt szükség. Nem volt haj-

fotó: Kádár Viktor

landó elhagyni a falut. A legenda szerint azt mondta, hogy inkább agyonüti a családját. Mert a nagymama és a két kislány úgyse élte volna túl a procedúrát. Erre itt maradtak, de a nevüket meg kellett változtatniuk.

ZSR: Akkor még mindig nem volt 20 éves. Mégis ilyen komoly döntést kellett hoznia és ilyen keményen ki is állnia érte.

KT: Bizony. Majd felcsapott teherautó-sofőrnek, és amikor elment két évre katonának, ott is ezt oktatta. Leszerelés után került a Volánhoz, onnan ment nyugdíjba. A rendszerváltás után ő volt az egyik kapocs a németországi kitelepítettek és a borosjenőiek között. Volt olyan év, hogy ötször kint volt. Ha kellett, kórusokat is fuvarozott.

ZSR: Visszakanyarodva ahhoz, ami miatt díszpolgár is lett, a tűzoltósághoz: mióta van a faluban tűzoltó-egyesület?

KT: 1886 óta. Nagyon nagy múltú egyesületünk van.

ZSR: Ez országos viszonylatban is réginek számít?

KT: Igen, az ilyen egyesületek

id. Komlós Tibor tűzoltóparancsnok, Pilisborosjenő díszpolgára

„Amit önként vállaltatok, azt sokkal komolyabban vegyétek, mint az egyéb, nem vállalt, osztott feladatokat! Ez becsületbeli kérdés!”

jellemzően a 20. század elején jöttek létre. Nagypapám szépen ment előre a ranglétrán, mert szerette, amit csinált. Amikor Üröm és

Pilisborosjenő még egyben volt, akkor ő már parancsnok-helyettes volt, a két település szétválásakor, a rendszerváltás után pedig ő lett a helybéli parancsnok. 2007-ig az is maradt, idős kora miatt hagyta abba. Akkor adta át Kucsera László is az elnökséget Heves Lászlónak.

ZSR: Milyen parancsnok volt?

KT: Jól tudta motiválni a gyerekeket, gondoskodott az utánpótlásról. Akkor még könnyebb volt toborozni, mert még léteztek a hagyományos tűzoltóversenyek. Bement az iskolába, és megkérdezte a gyerekeket, hogy kinek van kedve jönni. És mentek sokan. Az új barátok és a móka miatt. Aztán a maradvók kitanulták rendesen a tűzoltást, ami mellé hivatástudat társult. A segítség a bajban. A mai versenyek inkább csak a győzelemről szólnak. Atléták profi futóruhában. Akkoriban viszont jöhetett a pocakos is, a kopasz is, az egész a közösségről szólt. A verseny előtt 2-3 héttel nagy szakmai rákészülés volt, a verseny után viszont jött a buli.

ZSR: Utána te követted a parancsnoki székben.

KT: 5 évig bírtam csak. Én az 1986-os tűzoltóversenyénél csatlakoztam, pont, amikor 100 éves volt az egyesület. Mindig is foglalkoztatott a tűz. Nem tudom, hogy a nagyapai örökség miatt volt-e így, de ha bunkert építettem gyereként, biztos volt benne tűzrakóhely is. Tűzvédelmi mérnöknek tanultam tovább, bár ez egy családi haláleset miatt félbemaradt. A tűz oltása is, a tűz mechanikája is érdekelt. De az önkéntes tűzoltás félprofivá vált, más a státusza már jogilag. Van már kötelező óraszám és állami támogatás is, sokkal körülményesebbek lettek az elvárások, feladatok.

ZSR: 90 éves korában halt meg, ami szép kor. Beteg volt?

KT: Volt neki súlyos betegsége, velejáró műtétje is, amikor rengetegen mentek vért adni a faluból. Tűzoltók, családtagok. Amikor megjelentünk a véradáson, azt mondták, hogy ennyi embert még nem láttak. De azóta teljesen jól volt. Én a halálát annak tudom be, hogy nem bírta a járvány okozta tétlenséget és azt, hogy állandóan kritikát kapott, ha kitette a lábát vagy nem volt rajta maszk. Ez alaposan megviselte őt.

ZSR: Hogyan fogadta a falu a halálhírére?

KT: Nagyon sokan nyilvánítottak részvétet, amit ezúton is még egyszer köszönök. Volt egy jelszó a faluban, hogy „Tibi bácsi dudáljon!”. Gyerekek kiabálták ezt az óvoda kerítésén túlról, amikor ő arra ment a busszal. Én csak annyit írtam a tűzoltóknak: Tibi bácsi többé már nem dudál.

Gyászolunk!

Nem egyikünk, nem másunk, az egész Egyesület, kicsik és nagyok egyaránt!

Olyan ritkán fordul elő hogy kitűzzük a fekete zászlót, most mégis kint van, mert elment egy oszlopos tag. Egy ember, aki több mint 50 éven át volt a Pilisborosjenői lánglovagok parancsnoka, és aki saját gyermekeként tekintett az egyesületre, és mindenkire aki valaha is hitt egy 1886-óta helyben működő önkéntes tűzoltóságban.

Legidősebb Komlós Tibor, a mindenkori parancsnokunk itt hagyott minket, Ő volt az az ember, aki miatt a jelenlegi tagok nagy része, a mi korosztályunk, a „kemény mag” itt van az egyesületben, és Ő az, aki miatt még van egyesület, mert hosszú parancsnoksága alatt többször is bajba kerültünk, de a tűzoltó sosem menekül, csak kicsit hátrébb vonul és újra támad amíg befejezi a munkát. Már nem tudunk kérdezni téged Papa, eljött ez az idő, most már nekünk kell válaszolni!

Rengeteg díj és kitüntetés ami a szertárunkban van, mind neked köszönhetjük, a legbecsebb közülük a Gróf Széchenyi Ödön díj, ez a legmagasabb kitüntetés amit egy tűzoltó valaha is kaphat, ezt is te hoztad el nekünk, Papa!

Mindent köszönünk neked! Nem fogsz csalódni bennünk!

Pilisborosjenői Ö.T.E.

Úgy gondolom nem pusztán az életkor, sokkal inkább a tettek tesznek igazán nagy emberré valakit. Nem kell hozzá titkos összetevő, a helyesen járt út és a tenni akarás elég.

Amikor majd jönnek az ifjú titánok, hogyan adjuk ezt tovább? Majd elmondjuk nekik, amit te mondtál nekünk Papa:

„Amit önként vállaltatok, azt sokkal komolyabban vegyétek, mint az egyéb, nem vállalt, osztott feladatokat! Ez becsületbeli kérdés!” – legidősebb Komlós Tibor

Király Dávid, a Pilisborosjenői Önkéntes Tűzoltóság parancsnoka

GÉNDIAGNOSZTIKA

30 napos komplex meddőségi kivizsgálás
Az összes vizsgálat egy helyen

Kivizsgálás több szakorvos összehangolt munkájával 1 hónap alatt
Modern genetikai vizsgálatok, tapasztalt szakemberek

Istenhegyi
Géndiagnosztika
Meddőségi
Centrum

Bejelentkezés:
+36 1 580 8600

gendiagnosztika.hu

ÓBUDÁNTÚL
INGATLANIRODA

INGATLANKÖZVETÍTÉS

2097 PILISBOROSJENŐ, TEMPLOM ÚT 2.
(SZÁM ALATTI 150 ÉVES KÖHÁZBAN)

+36-30-696-66-96

WWW.PILISBOROSJENOI.HU
WWW.UROMI.HU WWW.OBUDANTUL.HU

XADO

MOTORLAJOK ÉS ADALÉKOK
MINDEN GÉPKOCSIHOZ

WWW.XADO.HU

Túlélni Trianont

Az 1920. június 4-én megkötött trianoni békediktátum okozta területi veszteségek és súlyos gazdasági következmények mellett a velejáró embervesztés, a magyar nyelv és kultúra vesztesége sokszor háttérbe szorul, pedig a mai társadalmi feszültségek jelentős része ebből ered. A „békeszerződéssel” a nemzeti önrendelkezésre hivatkozva szabdaltak szét egy olyan közösséget, amely évszázadokon keresztül organikusán fejlődött, együtt élt és összetartozott. Egy 10 milliós magyar anyanyelvű közösség minden harmadik tagja egy utódállam állampolgára lett úgy, hogy nem kérdezték meg arról, szeretne-e oda tartozni. S a következményeket nézve nem elég, hogy szétszabdalták a közösséget, de az elmúlt évszázadban módszeresen el is próbálták hitetni velük/velünk, hogy nem tartozunk össze, hogy az erdélyi magyar nem ugyanolyan magyar, mint a felvidéki, a kárpátaljai vagy adott esetben az anyaországi.

Tömöri Balázs polgármester a június 4-i megemlékezésen fotó: Kádár Viktor

1918 őszén még alig hallgattak el a fegyverek az I. világháború lövészárkaiban, Magyarország még meg sem kötötte a rá vonatkozó fegyverszünetet, amikor a környező államok támadásba lendültek. Az antant hallgatóságos beleegyezésével, de sokszor tiltásai ellenére is szerb, román és csehszlovák hadmozdulatok indultak a Magyar Királyság felé azzal a céllal, hogy minél nagyobb részt szerezzenek a területéből. Tették ezt azokban a zavaros időkben, amikor egy gyenge lábakon álló köztársaságot proletárdiktatúra követett, az országon végigsöprő vörös terrorra fehérterror volt a válasz. A határokon belül zajló küzdelmeket ki-

Borosjenői harangok

használva a fokozatosan előrenyomuló szomszédos hadseregek már lényegében „birtokon belül ülve” várhatták a közelgő béketárgyalást, így azt, hogy benyújthassák valószínűtlen területi igényeiket. És sikerrel jártak...

Az 1920. június 4-én aláírt trianoni békediktátum hazánk Horvátország nélkül számított területének több mint kétharmadát osztotta szét a környező országok között, népessége 18,2 millióról 7,6 millióra esett vissza. 1910-ben a Magyar Királyságban élő magyar népesség

ezerre, míg az újabb kutatások összesen 400–420 ezerre teszik azoknak a magyaroknak a számát, akik elhagyva otthonukat érkeztek a trianoni Magyarországra 1918 végétől az 1920-as évek közepéig. Sokakat – állami vagy vármegyei tisztviselőket, hivatásos katonatiszteket, állami alkalmazottakat – egyik napról a másikra utasítottak ki „új hazájukból”, sokaknak ellehetetlenítették a boldogulásukat, hiszen a jórészt magyar tulajdonban lévő földbirtokokat földreformokkal elvették magyar tulajdonosaiktól. De voltak olyanok, akik „egyszerűen” nem voltak hajlandók beletörődni a változásba, nem akartak magyarként egy másik ország állampolgárai lenni. Ami közös lehetett: a félelem, a bizonytalan jövőtől való menekülés.

A 100 évvel ezelőtt megkötött „békeszerződés” a Kárpát-medence legnagyobb számú egységes közösségét, a magyarságot sújtotta a legnagyobb büntetéssel, s a határon kívül rekedteknek további számtalan zaklatást, asszimilációs törekvést kellett elszenvedniük, mégis, a térségben mára egyetlen jelentős és egységes nemzeti kisebbség maradt: a magyar. Magyarország és a szomszéd államok legutóbbi, 2011-es népszámlálásait összesítve a Központi Statisztikai Hivatal 2013-as megállapítása szerint a Kárpát-medencében a teljes lakosság 40,5 százaléka vallotta magát magyar nemzetiiségűnek.

Falunkban is sok határon túli területről érkezett magyar él. Az első családok – eddigi

készítette:
Cserényi-Zsitnyányi Ildikó
ujtag@2097.hu

ismereteink szerint – az 1940-es évek elején érkeztek a községbe Erdélyből és a Felvidékről. A helytörténeti kutatások erre vonatkozóan kevés adatot közölnek, de a következő évtizedek során egyre nőtt azok száma, akik Pilisborosjenőn találtak új otthonra. Az emlékezés napján velük együtt élhetjük meg a nemzeti összetartozást. Délután fél 5-kor megkondult az a harang is, amelyet testvérvárosunktól, Steinheim am Albuchtól kaptunk, és éppen 1983. június 4-én szentelték fel.

Forrás: Ablonczy Balázs: *Ismeretlen Trianon. (Jaffa Kiadó, Bp 2020.)*, Gröschl György - Gröschl Gy.-né Götz Mária: *Szülőföldünk Pilisborosjenő 2000 (Pbj. Önkormányzat, 2001.)*

NAPFÖRGŐ

Berkiné Fehér Éva

Gyógytornász-fizioterapeuta,
Schroth-, Dorn gerincterapeuta,
FDM manuálterapeuta, trigger és
tenderpont terapeuta

Egészségmegőrző kezelések,
mágnesterápia, fiziko- és
lézerterápia, gerinc- és
manuálterápia,
rehabilitáció, tanácsadás, Bach
virágterápia, trigger-, tenderpont- és
fasciaterápia, tartásjavítás,
csoportos órák gyerekek és
felnőttek számára.

www.napforgo-gyogy-torna.hu
+36-20/228-5560

Összetartozunk

Hírek a reformátusok háza tájáról

Ez a második alkalom, hogy a Zsákfalviban a pilisborosjenői református életről is beszámolhatunk, nyilván a teljesség igénye nélkül, hiszen számos területen vagyunk jelen láthatatlanul is a falu közösségében. Egyrészt folynak szép renddel a református istentiszteletek a Pilisborosjenői Református Imaházban; minden vasárnap reggel 8:30-tól, nyáron a szerdai Bibliaóra szünetel.

Az Üröm-Pilisborosjenői Református Társegyházközség részeként a pilisborosjenői református családjaik is aktívan részt vesznek gyülekezetünk életében. Számos programra nyílik lehetőség, amelyek mind-mind egy élő és virágzó közösségről tesznek bizonyosságot: nyáron az Almádi református hittantáborok korszályonként, nagykonfirmációs tábor (felnőtt konfirmáció augusztus 20-án, 10 órától lesz az ürömi templomban), Hittanos Családos Nap ősszel és iskola végén, bécsi kirándulás adventkor, Reformáció ünnepe, gyertyagyújtás eltávozott szeretteinkért a pilisborosjenői temetőben november 1-jén, pilisborosjenői hittanos gyermekeink fellépése karácsonykor a közös templomban Ürömön, testvér-gyülekezeti táborok Erdélyben és Hollandiában, valamint nem utolsósorban, a „szépkorúakra” is gondolva, a felejthetetlen és közösségépítő hajdúszoboszlói kirándulás minden év novemberében, vagy épp az első keresztelő új imaházunkban.

Pilisborosjenőn négy presbiter (egyházi elöljáró) és egy közülük választott gondnok (Nagy Gábor Árpád) képviseli a falu református közösségét a közös templomban zajló Presbiteri Gyűlések alkalmával. A református gyülekezet vezetését ugyanis a lelkész a presbiterekkel és a két falu gondnokával együtt végzi. Itt születnek azok a fontos döntések, amelyek révén a közel 600 lelkes pilisborosjenői reformátusság érdekei is szem előtt vannak. Például a tavalyi évben megkérve nyertük, hogy hosszú idő után legyen református imaház Pilisborosjenőn. Itt döntünk a gyülekezeteink életét meghatározó minden kérdésben, köztük a most legaktuálisabban, a trianoni békediktátum 100. évfordulója kapcsán is...

Magyarként soha nem feledhetjük gyászos dátumát a XX. századi össznemzeti tragédiáknak, melynek következtében nemcsak országunk kétharmadát veszítettük el, hanem az ott élő magyar testvéreinket és családjaikat is. Miniket, reformátusokat azért is érint mélyen itt Üröm-Pilisborosjenőn

Becker Norbert Gyula lelkész a június 4-i ürömi megemlékezésen

ez a csapás, mert gyülekezeteink mindkét falujában rengeteg olyan testvérünk él családjával, aki határon túlról származik, illetve rendelkezik ilyen felmenőkkel. Ennek három oka van: az '50-es években zajlott csehszlovák-magyar lakosságcsere által Magyarországra el-

fotók: Kádár Viktor

űzött családok egy részét fogadta be Pilisborosjenő és Üröm, másrészt a második világháború után Erdélyből elűzött magyar családok kapták meg a két település még üresen álló házait, harmadrészt pedig a két falu agglomerációs településsé válása következtében számtalan kétkezi és iparos ember érkezett főleg Kárpátaljáról és Erdélyből, akik vagy hozták a családjaikat, vagy itt alapítottak ház-

népet. Jelenleg a következő olyan településekről tudunk, ahonnan ürömi és pilisborosjenői határon túli családjaik származnak: Kárpátalján Dercen, Nagdobrony; Erdélyben Szilágyperecseny, Szilágycseh, Szilágysomlyó, Szilágyipír, Kaplony, Nagyvárada, Bonchida, Zilah, Kolozsvár, Nagykároly,

Máramarosziget, Marosvásárhely, és több, kisebb székelyföldi település; Dél-Erdélyben Lugos és Nagyszeben; a Felvidéken kisebb csallóközi falvak, illetve Hetény, Komárom és a környező települések; Délvidéken pedig Torontál, Nagybecskerek (vajdasági települések, ma Szerbia), Szentlászló és Eszék (szlavóniai települések, mai Horvátország). A közös bennük az, hogy magyarok és reformátusok. Ezért jutott a gyülekezet presbitériuma és elnöksége arra az elhatározásra, hogy e szomorú történelmi tragédiánk századik évfordulójára ne csak istentisztelettel emlékezzünk, hanem testvérgyülekezeti találkozóval, valamint emlékmű- és országzászló-avatással is. A leendő rendezvénysorozat gyülekezeteink kapcsolatainak szorosabbá fűzését tűzi ki célul, a következő programok keretében:

a nyári időszakban Almádiban közös tábort szervezünk a határon túli, ürömi és pilisborosjenői gyermekek számára. Az ürömi református templomunk és a pilisborosjenői imaházunk udvarán országzászlót szeretnénk állítani a gyászos 1920. június 4-ei „rablóbéke” apropóján – ami Ürömön, a

írta:

Becker Norbert Gyula

közös templom udvarán már meg is történt, méghozzá a száz évvel ezelőtti aláírás pillanatában, mert ezzel is szeretnénk volna kifejezni, hogy mi, magyarok soha nem adjuk fel, és hogy ez az időpont nemcsak Nemzeti Gyásznapi, hanem az Összetartozás Napja is! A trianoni sorcsapás maradandó mementójaként Ürömön, a közös templomunk kertjében az Üröm-Pilisborosjenői Református Társegyházközség és a Kárpát-medencei Keresztyén Gyermekek és Szegénymissziós Alapítvány emlékművet állít. Ezen emlékmű átadásának keretében az elszakított területeken lévő testvérgyülekezetünk tagjait és családjaikat lelkeszeikkel együtt szeretnénk meghívni testvérgyülekezeti látogatásra, amennyiben a járványhelyzet engedi (2020. augusztus 18–2. vagy október 29–november 1.), s a két falu református közösségének tagjaival vendégül is szeretnénk látni őket. Aki szívesen fogadna be házába erre az időszakra egy határon túli református családot, jelentkezzen Czakóné Hidi Margarétánál (06309442305).

Talán ennyit rólunk röviden, de nagy szeretettel vesszük, ha a kedves olvasó eljön közénk, és részt vesz valamely programunkon vagy istentiszteletünkön!

Becker Norbert Gyula református lelkész, tel.: 30/5268010 Ha szeretné közösségépítő munkánkat támogatni, a számlaszámunk: Pilisvörösvár és Vidéke Takarékszövetkezet: 65700093-10116577

TÓKMAG Családi Bölcsőde

A PILISBOROSJENŐI TÓKMAG CSALÁDI BÖLCŐDE 2020. SZEPTEMBERTŐL VÁRJÁ AZON SZÜLŐK JELENTKEZÉSÉT, AKIK 10 HÓNAPOS ÉS 3 ÉV KÖZÖTTI GYERMEKEIKET NÍVÓS BÖLCŐDÉBE KÍVÁNJÁK BEÍRATNI.

ÉRDEKLŐNI LEHET A +36-30-283-9668-AS TELEFONSZÁMON! NÉZZEN MINKET A FACEBOOKON: WWW.FACEBOOK.COM/TOKMAGCSB

Feleségem, a Lidl hőse

Olvastam egy e-maillt, amelyben a Zsákfalvi Riporter főszerkesztője szerzőt keresett egy Lidlben dolgozó nő portréjához. Úgy éreztem, hogy ez a nő az én feleségem, és felajánlottam a megírását. Nem szoktam írni, de büszke vagyok Évire. Pláne így, járvány idején. Engedjétek meg, hogy bemutassam!

Évi Monoron született, és ott végzett élelmiszer- és vegyi-áru-kereskedőként. 1998-ban költöztünk Pilisborosjenőre, ő Vecsésről, én Ürömről. Majd az élet úgy hozta, hogy a tizenegyedik költözés után lett egy saját kis házunk a Köves-bérci erdőnél.

Évi betanulási időszaka a szentendre-i üzletben telt. Sajnos az ürömi nyitás csúszott, ezért nem lehetett ott, mert pont nyaralni voltunk. Lidl-dolgozóként sokoldalúnak kell lenni. Még mindig folyamatosan tanul. A német mentalitás teljesen más. Erre át kellett állnia. Évi gyakran panaszkodik nekem esténként, mert előfordul, hogy nem olyan az üzlet töltöttsége, amilyet elvárnak a vásárlók vagy a vezetőség. Rosszul esik neki, hogy ezt a Facebookon nemegyszer szóvá teszik a vevők. Azért fájdalmas ezt olvasnia, mert ez sokszor nem a dolgozókon múlik. A létszámihiány folyamatos, és ezt tovább tetézi, ha a kollégák beteget jelentenek. A vezetőség folyamatosan próbál ezen javítani. Idén márciusig ez nem igazán járt eredménnyel. Másik boltból jött „kölcsonember”.

Évi mindig mesél furcsa esetekről, de a járvány idején ezek megszorodtak. Nagy szükség van ilyenkor a türelemre. Megesett, hogy a kasszaszalagot kukazsákkal takarta le a vásárló, majd csak ezután pakolta fel az árut a szalag-

ra. A másik vásárló megpakolta a bevásárlókocsit hússal, és utána érdeklődni kezdett, hogy mit kezdjen vele. „Meddig áll el? Fagyasztható? És a fagyasztóban meddig tárolható?” Ebből arra lehetett következtetni, hogy nemigen szokott főzni. Az élesztő hetekig hiánycikk volt. A tartós élelmiszerekből – amelyekből a járvány kezdetekor jóval több fogyott a megszokottnál – mindennap érkezett, de gyakran előfordult, hogy délutánra elfogyott. Nemegyszer azért is beszéltek a végletekig leterhelt dolgozóknak, hogy miért nem nyitnak meg még több kasz-

az üzletet, frissen sütik a pékárut. Előfordul, hogy 11 órát dolgoznak. Ilyenkor úgy jön haza, mint egy „zombi”. A 8 órás műszak is elég kemény, nemhogy a 11 órás! Most meg ráadásul mindezt maszkban kell végig csinálnia! Gyakran fáj a feje, légszomja van. Ráadásul a párasodás miatt szemüveg nélkül kell dolgoznia.

A Lidl-nél nagyon fontos a terhelhetőség. Úgy szellemileg, mint fizikálisan. Tudni kell csapatban dolgozni. Egy mindenkiért, mindenki egyért! Évi például gyakran „fuvarozza” a kollégáit a Lidl és az ürömi körforgalom

között, hogy ne kelljen fagyoskodniuk a buszmegállóban.

Igaz, hogy a Lidl-nél keményen kell dol-

gozni, de vissza is ad. Rendszeres fizetésemelés, negyedévente csapatépítés, különböző boltközi versenyek. A győztes bolt nyereménye szabadon felhasználható, például wellnesshétvégre. Idén az első negyedévben az ürömi bolt nyert. A jelenlegi helyzetben a pénzt választották. A minőségileg kifogásolható zöldséget és gyümölcsöt visszaküldik a

„ Szeretik őt, és még akkor is az ő sorába állnak a kasszájánál, ha az a leghosszabb

szát. Egyszerűen azért, mert nem volt több ember a műszakban. Volt éjszakai műszak is, de ez nem volt elég hatékony. Most a hajnali 4 órás munkakezdés, úgy tűnik, hogy működik, bár eléggé embert próbáló. Évi 2 óra 30 perckor kel. Ez nagyon megviseli. Az esetek többségében én is felébredek, de nekem még aludnom kell, mert 4 óra 30 perckor az én órám is jelez. A Szamos Marcipán Kft. cukrászüzemét vezetem Pilisvörösváron, így nekem is korán kell kelnem. Évi és kollégái olyankor már az éjszaka érkezett friss áruval töltik fel

írta:
Hajdu
Tamás

központi raktárba, majd onnan az Állatkertbe kerül. Sporteseményeket támogatnak, rendszeresen részt vesznek a Vivicitá Városvédő futáson. A dolgozók rendszeresen adományoznak az Ürömi Állatotthonnak is.

Időnként azért vannak otthon nézeteltéréseink az állandóan változó munkabeosztás miatt. Gyakran hagyja el a számat, hogy „sokat dolgozol”. Ezért én is kiveszem a részem az otthoni feladatokból. Ez másképpen nem is működne. Mosok, takarítok, vasalok. Időnként még főzök is, de szívesebben sütök. A kis kertünkben paradicsom, piros ribizli és málna is terem. Amióta leaszfaltozták az utcánkat, már nemcsak az ablakba, hanem a bejárat elé is ültetünk virágokat. Így még barátságosabb a kis otthonunk. A szomszédok és a kirándulók mindig megcsodálják a leandereket a teraszon. Tavaly októberben örökre fogadtuk Lénát az Ürömi Állatotthonból. Így rendszeresen sétál(unk) a Köves-bérci erdőben, ami segít nekünk feltöltődni.

Évim vérbeli boltos. Olyan igazi „Lenkenéni”. Mindig mosolyog, mindig van egy kedves szava a vásárlókhoz. Szeretik őt, és még akkor is az ő sorába állnak a kasszájánál, ha az a leghosszabb. Egyre több falubeli kérdezi tőlem: hogyan bírja, bírják? Bizony, ők is hétköznapi hősei a járványidőszaknak!

Symbiose
Finom ételek, természetesen!

adalékmentes, természetes ételek
helyi és környékbeli, valamint
osztrák minőségi alapanyagokból

Symbiose – finom ételek
Pilisborosjenő

jelenleg elvitelle,
vagy házhozszállítással:
06-30-448-09-33
06-30-540-89-48
symbiosefood@gmail.com

Zöldséges Kati

írta:
Máté Krisztina
ujsag@2097.hu

Amikor elkezdtem írni a cikket, bevillant, hogy Pilisborosjenőn a név kötelez: van „virágos Kati”, itaKati, a kerámiás, zöldséges Kati, és tiszteletbeli pilisborosjenőiként Szegedi Kati illusztrátor; kreatív vagy rajzos Katinak nevezhetnék őt, talán nem bántódik meg rajta. Róla is olvashatnak a Zsákfalvi lapjain, hiszen június 6-án ő kápráztatott el minket történeteivel a Jenői Szalonban.

Pistyúr Katalinnal, vagyis „zöldséges Katalin” a boltjában beszélgettünk, ahol bizonyára a falu minden lakója megfordult már – igen, abban a kis boltocskában a posta előtt. Mit gondolt, hány éve annak, hogy Kati ott zöldséget árul? Ha nem tőle hallom, nem hiszem el: már negyven éve várja a paradicsom, a cukkini, a paprika, a káposzta, az uborka vagy az alma új tulajdonosát. Számomra elképesztő ez a szám; negyven éve még

Pistyúr Katalin fotó: Kádár Viktor

nyolcvanas évek voltak, még divat volt a váltómás, a Donald rágó volt a menő a trafikban, Michael Jackson és George Michael plakátjai voltak a falon, köpenyben jártunk iskolába, negyven éve még volt a faluban vagy kilenc bolt, nagyon messze volt a város Pilisborosjenőtől, és lényegesen kevesebben laktak a faluban. Negyven éve még nem volt könnyű banánhoz, déligyümölcsökhöz jutni. Erre megvolt a külön bejáratott forrás, akinél némi ellenszolgáltatás fejében lehetett banánt, narancsot rendelni, meséli Kati mosolyogva, miközben bevallja, nem szeret magáról mesélni, de aztán, egy kicsit meglepetten, vonakodva, mégis megnyílik. Meséli, hogy nagyon furcsa sokszor, hogy ilyen nagy lett a falu, de ez a dolog természetes rendje. Kicsit rosszul viselte, hogy a Vedd együtt-től megrendelt zöldségek, gyümölcsök átvétele pont a boltja előtt zajlott, de pár nap után úgy gondolta, neki nem jelent konkurenciát. Negyven évig egy helyen lenni mindenképpen nagy teljesítmény, és annál is több évig a kereskedelemben dolgozni még inkább. Első munkahelye is Pilisborosje-

nőn volt, a mai Coop helyén lévő ÁFÉSZ boltban; ott kezdte Kati a kereskedelmi tevékenységet (a fiatalabb generációknak: az ÁFÉSZ a rendszerváltás előtti Magyarországon az elsősorban a vidéki boltokat üzemeltető szövetkezetek egységes neve volt, az Általános Fogyasztási és Értékesítési Szövetkezet rövidítése). Később saját boltocskára vágyott, és megnyitotta a kis zöldségesüzletet. Sokat dolgoztak, hiszen a nagybani piacra a férjével együtt jártak; éjfél körül mentek vásárolni, majd feltöltötték az üzletet, és lefeküdtek

„Több olyan vásárló is van a faluban, akinek házhoz szállítják a megrendelt zöldséget, gyümölcsöt

aludni, fél hétkor pedig csörgött az óra. Ma már szerencsére elhozzák neki a megrendelt árut Szentendréről. A hosszú évek során kialakult egy termelői kör, akikkel előre egyeztet az igényekről. A negyven év alatt nagyon sokan megfordultak az üzletében – sajnos nagyon sokan már nem élnek. „Volt egy néni, a nevét nem szeretném mondani, aki rendszeresen visszahozta

nekem a vásárolt zöldségeket ebéd formájában.” Több olyan vásárló is van a faluban, akinek házhoz szállítják a megrendelt zöldséget, gyümölcsöt. A vásárlók között egyre több a fiatal is, Kati elmondása szerint sokkalkal meg is beszélük, ki mit főz aznap, és örömmel osztogat jótanácsokat a napi ebéd összeállításához. Férje, Sági Lőrinc villanyszerelő, az ő szüleivel laktak egy házban,

volt idő, amikor kilencen is, ezért Oroszlányban vettek egy kis házikót, ahova elvonulhattak a hétvégeken. „Akkor még nagyon jól jött, hogy egy kicsit egyedül lehattunk, hiszen sokan laktunk együtt, nagy volt a jövés-menés, itt, a boltban is egész nap emberekkel találkoztam, jó volt egy kis csend. Ma már persze csak ketten lakunk a házban, itt is, ott is sok a munka. De hát nagyon hosszú évek óta járunk Oroszlányba, akkoriban egy kolléganőm beszélt rá, hogy vegyünk ott egy házikót, és nagyon megszerettük.” Érződik a nosztalgia a hangjában, biztosan szép kis paradicsomot vásároltak ott is maguknak. „Hogy működött az együttélés az anyósáékkal?”, kérdezem, mert tapasztalatból is tudom, hogy nem zökkenőmentes a többgenerációs együttélés. „Nagyon jól kijöttünk egymással, ez annak köszönhető, hogy ők is, mi is tiszteletben

tartottuk egymás határait. Egy lányunk van, neki is jó volt, hogy a sok munka mellett mindkét oldalon számíthatott a nagyszülőkre.” Az üzletben néha édesanyja is besegített, főként akkor, amikor a lánya született, és éppen a házat építették, amihez hordták a téglát. A lányára (Sági Kati) kérdezve kicsit elszomorodik, mert Németországban él a családjával, ritkán találkozna, de minden évben eltöltenek itthon néhány hetet. „Mi is meglátogatjuk őket, amikor csak lehet, minden évben egyszer-kétszer elmegyünk. Most persze nagyon szomorú, hogy nem lehetett utazni, reméljük, nyáron találkozunk. De mindennap beszélünk, és a technikának köszönhetően látjuk is egymást.” Ha majd nem lesz már a bolt, akkor még rugalmasabban utazhatnak – erre még nincs pontos terv, amíg még tud dolgozni, addig szeretne is. Érződik, hogy nehezen engedné el, de hogy is lehetne másképp negyven év után. Amikor betérek oda, mindig megáll az idő, manapság divat a retró, és pont ilyen érzése támad az embernek a boltban állva – nosztalgikus. No persze, nem a nyolcvanas éveket sírom vissza – hacsak nem a zenéjét –, nem is az azzal járó rendszert, inkább a rohanó idő az, amitől elszomorodok. Ha Kati már nem lesz zöldséges Kati, akkor a boltocskában feltétlenül Kati álljon: ehhez ragaszkodom.

Kis Kevély
SÖRÖZŐ
Pilisborosjenő Templom utca 3.
**NAPI MENÜ,
FRISSENSÜLTEK**
Igény szerint hétvégére is
veszünk fel rendelést
0626-369-252
Ingyenes kiszállítás Üröm és
Pilisborosjenő területén!

„Ha Tirolhoz hasonlót akartok, menjetek Pilisborosjenőre!”

80 éves Stankovics János, a Kevélyhegyi út utcabizalmija

Stankovics János és felesége, Henczl Ilona 1979-ben egy őszi napon kibuszozott Pilisborosjenőre kirándulás céljából, aztán vettek egy telket az akkori Kőrös-Szőlő utcában, amely a mai Kevélyhegyi útnak felel meg. A '80-as években csak gyalog lehetett feljutni a hegyre az agyagos, csúszós úton, az autók pedig a Teve-sziklánál található kőkeresztnél indulva kapaszkodtak fel. Jánosnak nagy szerepe van abban, hogy ma már van aszfaltos út, közvilágítás, vezetékes víz, csatorna a belterület határáig. Több civil akcióban is részt vett, nagy szervező, és sokat tett a faluért, főleg a „hegyen” élőkért. 80. születésnapján kerestük fel.

Kevélyhegyi úti lakosként néha még ma is felteszem magamnak a kérdést, miért költöztünk a falunak erre a mindentől távol eső részére? Igaz, hogy csendes, nyugodt, szép a kilátás, viszont a Kevélyhegyi út egy pontján túl még ma sincs vezetékes víz, gáz, csatorna. Sokszor küzdünk az elemekkel, nehéz a közlekedés. Cserébe az erdő kapujában élünk, és biztosan többször vágunk neki a hegynek, mint az, aki a központban lakik. Negyven évvel ezelőtt azonban még bevállalásabb lehetett itt telket vásárolni és építkezni. Arról kérdeztem Jánost és Icat, hogy mi fogta meg őket a faluban?

„A csend, béke, nyugalom, és a gyönyörű naplemente, amit a teraszunkról is látunk. Egész Budapestre, a budai hegyekre van panorámánk. A tűzijátékot a szobából is meg tudjuk nézni” – meséli. „Amikor megvettük a telket, más arcát mutatta a falu. A hegy a „gyüttmentek” birodalma volt, a szomszédaink magas beosztású vezető emberek voltak, akik nagyon sokat segítettek; összetartottunk. Amikor először kijöttünk, egy gazzal benőtt szilvafán bukkantunk rá az „Ez a telek eladó” táblára, és a buszjegyükre karcoltuk fel a telefonszámot, mert még toll és papír sem volt nálunk. Ké-

sőbb sem volt kocsink, gyalogosan kaptattunk fel a buszvégállomástól, ahonnan cipeltük az ivóvizet kannákban” – mondja Ica. „Lógott a nyelvünk, és a Patak utcában, a Szőlő utcában – a mai Szent Donát – meg-megálltunk, így ismerkedtünk meg a falubeliekkel, akik szívesen invitáltak a házukba. Azóta

ismerkedett meg 1963-ban. Ica is elektroműszerészként dolgozott ott, majd több egyetem elvégzése után nagy digitális rendszerek hardverhiba-diagnosztikájából doktorált, hardverfejlesztő mérnökként helyezkedett el, majd docensként tanított többek között az ELTE-n és a Corvinuson.

Henczl Ilona és Stankovics János fotó: Kádár Viktor

is több barátság megvan. Szinte mindenkit ismertünk.”

János a Bakonyjáról származik. Már tízévesen ismerte a molnármesterség minden csínját-bínját, hiszen a családjáé volt a huszonöt pátateszéri vízimalom egyike. Ő vitte volna tovább a szakmát, de jött az államosítás, 1951-ben elvették a malmot. János Budapestre került elektroműszerész-tanulónak. 1958-ban a kispesti Műszergyárban helyezkedett el, ott ismerte meg Icat, akinek a családját szintén megtépzta a történelem. Belvárosi lány volt, édesapja Európa négy, speciális területtel foglalkozó nyomdai szakembere közé tartozott: cinkográfusként dolgozott, és Párizsban kínáltak neki állást. Nem fogadta el, itthon maradtak. A szakmája mellett Ica a nagypapájának Bazilika melletti, 1838-ban alapított (akkor még felszer) fodrászüzletébe segített be, amelyet szintén államosítottak.

Ica és János a Műszergyárban

A két fiatal 1967-ben házasságot kötött össze. Közös életüket a Garay utcában kezdték meg, de a hétvégéket már a pilisborosjenői telken töltötték. A falut eredetileg Ica édesapja javasolta nekik, mivel szerették Ausztria, Németország és Svájc tájait: „Ha Tirolhoz hason-

” Szinte elsők voltak a hegyen élő állandó lakosok között.

lót akartok, menjetek Pilisborosjenőre.” Ezután jött az a buszos kirándulás, amely telekvásárlással végződött, 1984-ben pedig megkezdődött az építkezés. A falu legjobb mesterei dolgoztak a házon, Szimeth Gyuri bácsi vezetésével. János első civil akciója az volt a '80-as évek elején, hogy sínkövet hozatott az útra, amelyet a hegyről lefolyó csapadékvíz gyakran még gyalogszerrel is járhatatlanná tett. Összealkapozta a pénzt és intézkedett, így 70 fuvar kő érkezett

írta:
Demény Rózsa
ujzag@2097.hu

Szentendréről a HÉV építésének időszakában. Csak 1990-re lett végül aszfaltos út; akkor 346 500 Ft-ot gyűjtött össze János, abból készült el. Elmondása szerint a

tanács, majd az önkormányzat csak erkölcsi elismerést adott. A költségekbe körülbelül hatvanan szálltak be a hegyen élők közül és hétvégi telkesekből, még a kisénydíjasok is hozzájárultak pár ezer forinttal.

A sikeres akció után a közvilágítást szervezték meg a Várkonyi család vezetésével. Ma már elképzelhetetlen, de 1987-ig nem volt áram a hegyen. 1995–96-ban a csatornaépítés szervezésén dolgozott. Ugyanekkor, szintén lakossági hozzájárulással, megépült egy törpe vízmű a Csalogány köz sarkán, amely azóta 15 család vízellátását biztosítja – ebben is nagy szerepe volt Jánosnak.

1995-ben, miután nyugdíjazták, egyre több időt töltött itt, a faluban, aztán teljesen ideköltöztek. Szinte elsők voltak a hegyen élő állandó lakosok között. János azóta is a Kevélyhegyi út szépitésén, rendben tartásán dolgozik, saját pénzén kukákat helyezett ki a turistáknak. Hat évvel ezelőtt, szintén a lakók anyagi hozzájárulásával, kialakították a korábbi belterületi határnál a pihenő fapadokkal és asztallal.

Ma is rendszeresen készíti tájékoztató anyagokat szomszédainak hasznos telefonszámokkal, információkkal. Évekig vállalta a Hírmondó eljuttatását 120 családhoz, tavaly segített az utcanevek feltérképezésében.

János a Kevélyhegyi úton élőkért tevékenykedik még 80 évesen is – szomszédjától, Wrabel Katától kapta a „Kevélyhegyi út őrző anyaga” címet születésnapjára, amit meg is érdemel. Legyen ilyen aktív szervező még évekig, Isten éltesse sokáig!

Formálódó közösség külső Pilisborosjenőn

Az utóbbi időkben egyre többet hallani a Bécsi úti településrész eseményeiről. Az ott élők önszerveződő csoportjának egyik kezdeményező tagját és egyben lelkes motorját, Kiss Ildikót kerestem meg, hogy az ottani kezdeményezésekről kérdezzem. A beszélgetés során hamar kiderült számomra, hogy két évvel ezelőtt Ildikó nem csak fizikailag érkezett meg a Panoráma úti kis házba. Odahozta a szívét és a lelkét is.

Zsákfalvi Riporter: A bécsi úti településrész lakói szép lassan közösséggé formálódnak, amiben neked nagy szereped van. Hogyan indult?

Kiss Ildikó: 2018 nyarán költöztünk ide. Eleinte a ház felújítása kötött le, de ahogy haladt a munka, úgy a figyelmem egyre inkább a szűkebb és tágabb környezetem felé fordult. Elkezdtem közeledni a lakókhoz, de közben nemcsak az embereket, hanem a gondjaikat is megismertem. Ekkor hallottam az első negatív hangokat is: "Szép helyen laksz, de ez a senki földje, nem foglalkozik ezzel a területtel senki!" Érdeklődni kezdtem a problémák felől, és egy hosszú felsorolás érkezett válaszként: nincs zebra a Bécsi úton a buszmegálló felé, nincs járda, az átereszt bebetonozták, eső idején nem lehet közlekedni, évente kétszer van vízcsőtörés és a többi. Sokakat csüggedtnek láttam, mert belefáradtak az egyéni kezdeményezésekbe, vagy beletörődtek abba, hogy itt nem lesznek változások. A feladatok nehézségei miatt ezt nem is csodáltam, de úgy gondoltam, hogy a súlyos hiányosságok mellett vannak olyan feladatok, amelyeket összefogással mi is elvégezhetünk. Ezeket a munkákat a malomdűlői Szedd Magad mozgalom segítette elindítani 2019 tavaszán. Ezután fellelkesedtünk, és szemétszedési akciót indítottunk a Panoráma utcában, a 10-es út mentén is. Ez már összekovácsolta a csapatot.

ZSR: Az önkormányzatot is felkerestétek?

KI: Persze! Ez még az előző önkormányzat idejében volt. Adtak konténert a szemétygyűjtéshez. Ezután új ötleteink támadtak, például a kiszáradt, az útra behajló faágakat levágtuk, kitisztítottuk az átereszt. Néhányan korábban is vállalták önerőből a fűnyírást, kaszálást, de ez szervezeten csak

fotók: 2019 Falufórum Facebook-csoport

Nemcsak az embereket, hanem a gondjaikat is megismertem

az utóbbi időkben valósult meg.

ZSR: Hogyan sikerült összehangolni a lakókat?

KI: A Zsákfalvi Riporter kihordása közben nagyon sokat beszélgettem a környékbeli emberekkel. Olyankor el tudták mondani, hogy mi a gondjuk, én pedig tudtam őket tájékoztatni, hogy milyen akciók várhatók. Végül aztán kitaláltam, hogy összegyűjtöm őket egy messengercsoportba, hogy megkönnyítsem a közöttünk zajló kommunikációt. Folya-

matosan újabb és újabb emberek csatlakoztak, így mára már csaknem 60 háztartás van kapcsolatban egymással. Később két Facebook-csoport is alakult: az egyik a malomdűlői, a másik a Bécsi úti.

ZSR.: Most éppen milyen projekteken dolgozik a csoport?

KI: A legutóbbi ügyünk a szelektív szemétszállítási probléma volt. A hulladékszállítást végző cég rendszeresen kihagyta a területet. Ezt is a messengercsoportban beszéltük át, majd ebből született

■ készítette:
Gedeon Tímea
ujtag@2097.hu

egy közös levél, amit elküldtünk a cég vezetőjének, aki komolyan vette az igényünket, és ígéretet tett a változtatásra. Most történt meg először, hogy szerdán időre elvitték a szemetet. Korábban szerveztünk egy mini fórumot az átkötő útról, ahol elindult egy kezdeményezés: lakó-pihenő övezetté szeretnénk nyilvánítani a területet. Nemrég pedig naplementes világítótesteket vásároltunk önerőből azokra a helyekre az utcában, ahova nem tudtak plusz közvilágítást biztosítani. Ezek kihelyezését is a csoport fogja megoldani.

ZSR: Mit gondolsz, hogyan fejleszthető tovább ez a közösség?

KI: Vannak a csoportban emberek a Bécsi útról, Malomdűlőről és a Téglagyár területéről, akik által még több embert lehetne bevonni. Jó lenne bográcsoszást szervezni, vagy folytatni a kertmozi-kezdeményezést, amit múlt évben indítottunk.

ZSR: Korábban mesélted, hogy jónak tartanád egy úgynevezett „utcabizalmi rendszer” kiépítését. Mi is ez pontosan?

KI: A közösség sikerei után hónapról hónapra megjelennek olyan emberek, akik képesek még több feladatot vállalni, mint például Péter a Tücsök utcában, Katinka Malomdűlőn, vagy Gábor a Téglagyár területén, Dani a Hegyalja utcából (Katona Péter, Németh Katinka, Keresztes Gábor, Lipovits Dániel – szerk). Ők a szűkebb helyi közösségüket segítik a fejlődésben, például bokrokat vágnak le, szemetet szednek, egyeztetnek az önkormányzattal. Az ötletem szerint amennyiben ezt a munkát nevesítenék, és ők amolyan utcabizalmikká válnának, akkor a lakosok részéről ténylegesen megkereshetők lennének. Ez elősegítené a külső településrész és az önkormányzat közötti kétirányú kommunikációt: a faluvezetés könnyebben el tudná juttatni a programfelhívásokat, híreket, információkat hozzánk, és az itt lakók igényei is hamarabb eljutnának az önkormányzathoz. Abban bízom, hogy a példa ragadós lesz, és az Ófaluiban is felkarolja majd egy-egy személy bizalmiként a saját utcájának vagy környékének problémáit.

Hűnek maradni a Borosjenő névhez

Szőlőművelés közösen, a helyi borászat megőrzése érdekében

A városból kiköltöző ember gyakorta szembesül azzal, hogy falun is egyre kevesebben vannak a földhöz értők. Nincs ez másként Pilisborosjenőn sem, ahol, úgy tűnik, egyre kevesebben művelik a szőlőt (is). A közösségi szőlőművelés egy lehetséges válasz erre, ami viszont csak akkor működhet hosszú távon, ha elegendő ember lát fantáziát benne.

írta:
Erdélyi Ferenc
ujtag@2097.hu

Pilisborosjenőn messzire nyúló gyökerei vannak a szőlőművelésnek, de a filoxerajárvány teljesen kiirtotta a szőlőt, és a Lazarét feletti területen csak a nyolcvanas években telepítették újra. A terület nem nagy, a pilisborosjenői oldal 55, az ürömi 15 darab 3000 négyzetméteres táblára oszlik, és 54 tulajdonosa van. Az eredeti tulajdonosok többsége idős ember, sokan már nem tudják maguk megművelni a szőlőt. Ez gondot okoz az aktív borosgazdáknak, mivel a gépi munkákat a költségek csökkentése érdekében eddig közösen végeztették, másrészt a szőlő egészére nézve is problémát jelent, ha valamely területen nem végzik el a kártevő- és gombamentesítést. További gondot jelent, hogy a területet részben

Az Ezüsthelyen termett szőlő, mint alapanyag, a hozzáértő ember kezében országosan is kiemelkedő bor előállításához vezethet, ahogy azt Gábeli György példája is mutatja. Az itteni borokat a falu nagy része mégsem ismeri. Egy-egy Ezüsthelyi Borfesztiválon csupán néhány ember létezik. Ezt a trendet próbálta megváltoztatni a tavaly elindult Ezüsthelyi Piknik, amelynek nem titkolt célja a borturizmus megindítása és felendítése a vidéken, ami – az öltetgazdák álláspontja szerint – a helyi gazdákra is ösztönzőleg hatna.

A szőlőművelés és borkészítés a hagyományos közösségek fontos találkozási pontja, így Pilisborosjenőn is évről évre megrendezik a szüreti felvonulást, a Márton-napi újborkóstolást. Ugyanakkor a szőlőhegygel egyre kevesebb kapcsolata van az itt lakóknak, kötődés nélkül, érdeklődés hiányában pedig ezek az események is elhalnak. Ez végső soron megpecsételi az ezüsthelyi szőlők sorsát, így Pilisborosjenő, azaz Weindorf újra szőlő és bor nélkül maradhat. Az önkormányzat helyi védelem alá vonhatja a szőlőhegyet, aminek a megvalósítása folyamatban van, sőt előírhatja a szőlőművelés fenntartását is, de a sikerhez dolgos kezekre is szükség van.

Janza Márton, még a múlt évben, azzal az ötlettel kereste meg Buzás Istvánt, hogy egy tábla szőlőt, amelyet a tulajdonosa már nem képes gondozni, közösségi művelésbe lehessen venni. A pandémia miatt nem lehetett idén kora tavasszal meghirdetni az eseményt, de egy tíz főből álló csapattal – Janza Márton irányítása mellett – így is megkezdtek a szőlőben a munkát. Havonta egy-egy hétvégén, 3–4 óra mun-

kával megtörtént a metszés, rügylválogatás és a kaszálás, sőt kicsit optimistán, a jövőbe tekintve, elkezdtek a támrendszer cseréjét, hogy a traktor elérjen a sorok között. Janza Márton mindenkit azzal biztatott a legelején, hogy a szőlő kijavítja a hibákat. A munka valóban könnyen elsajátítható, begyakorolható. Ezek az alkalmak lehetőséget adtak beszélgetésre, a közös munka pedig az összetartozás élményét biztosította, amire a koronavírusos időszakban mindenkinek szüksége volt.

Buzás István előzetes kalkulációi szerint a közösségi szőlőművelés és borkészítés gazdaságilag önfenntartóvá tehető, és egy nagyobb ívű elképzelés is megvalósulhat: az önkormányzat szervezésében egy, a szőlőműveléshez értő szakember irányítása mellett az önkéntesek elvégzik

Felhívás

Ha Önt is érdekli a szőlőművelés, szívesen részt venne a pilisborosjenői borászati hagyományok megőrzésében, és lenne havonta egy-két szabad délelőttje, hogy a szőlőben egy közösséggel együtt dolgozzon, beszélgessen és jól érezze magát, akkor csatlakozzon a csapathoz! Keresse Buzás Istvánt a buzas.istvan@pilisborosjeno.hu email-címen!

fedezné a bérleti díjat, a borász és a szőlőművelés közös költségeit, a must és a bor palackozását.

A most művelt tábla tetején néhány sor ezerfürtű szőlő terem, amit a közösségben művelők részben megesznek, részben értékesítenek, illetve must készíthető belőle. Ha sikerül pasztörizálni, akkor a mustból is eladható termék válhat. A tábla nagy részén merlot és kékfrankos szőlő van, amiből egy rozé bor születhet. Ennek elkészítésére idén az öltetgazda, Janza Márton lesz felkérve, és részben közös fogyasztásra, részben eladásra kerül.

A szőlőhegyen jelenleg 12 olyan tábla van, amelyet nem művelnek, ez a terület hatoda. Ebből a pilisborosjenői oldalon, az alsó részen 6 olyan van, amely komolyan veszélyezteti az ott lévő egyéb területek művelhetőségét, így várhatóan további szőlők esnek ki a művelésből. Egy másik terület tulajdonosa is megkereste már ez ügyben a csapatot, felajánlva a területét, de ehhez további emberek bevonására lenne szükség, akik besegítenének a munkálatokba.

Buzás István metszés közben fotó: Erdélyi F.

olyanok vásárolták fel, akik fel akarnak hagyni a műveléssel, és a föld belterületbe vonásában érdekeltek. A befektetési céllal vásárolt szőlőket részben bérbe adták, részben kiirtották, ami sebként éktelenkedik a tájban. Jelenleg alig 13–15 fő foglalkozik borászattal, róluk ezen a weboldalon olvashatnak: www.2097.hu/helyi-gazdasag/az-ezusthegy-boraszai

Janza Márton rügylválogatásra tanít fotó: Erdélyi F.

a szőlőművelés kézi munkáját a metszéstől a szüretig. Ez havonta néhány alkalmat jelent táblánként 10–15 embernek. A leszedett csemege-szőlőből a fogyasztás és eladás mellett must készül, amely pasztörizálva kiárusításra kerül a faluban. A borszőlő feldolgozására minden évben más borászt kérne fel az önkormányzat – a költségeiket és munkájukat megfizetve –, aki elkészítené a "falu borát". Ez palackozva ugyancsak árusításra kerülne. A befolyó pénz

„Hátamra kaptam az ajtót és hazafutottam vele!”

Jenői Szalon: hazajött vendégségbe Szegedi Katalin, illusztrátor

Aki járt már a Mandelbrot Pékségben, megérezhette a levegőben Szegedi Kata és a Buzás család különleges kapcsolatát. Ezen felbuzdulva kértem fel Buzás Ildit, hogy kérdezzen ő a Jenői Szalon következő beszélgetésén. Ki másnak mesélt volna ilyen szívesen vendégünk?

„A Mandelbrot Pékség megrendelésének hála, csupa régi tárgyból és tárgyra kellett képeket alkotnom. Ehhez rengeteg ütött-kopott dolgot kellett gyűjtögetnem, ami persze kedvemre való feladat volt. Nagyon megörültem hát, amikor lomtanalítás volt a gödi utcánkban, és valaki egy gyönyörű, régi ajtót rakott ki! A tulaj megkérdezése után rögtön felkaptam a hátamra, és hazafutottam vele! Egy kedves hölgy – ezt látva – vadonatúj műanyag nyílászárókat ajánlott, mondván, hogy ezek mennyivel szebbek. Szépen megköszöntem, és amikor nem nézett oda, visszacsémpezttem a csillogó fehér ajtókat a lomkupac tetejére.”

Kata tősgyökeres pilisborosjenői családból származik. Anyai ágon a Sturcz és Bössinger, apai ágon a Koller és Miltz családból. Gyermekkorában a fővárosból gyakran kijárva, egész napokat itt töltve, meghatározó volt a Nagyszülőkkel való kapcsolata. Olyannyira, hogy ifjú felnőtt korában a Nagymama ápolására költözött ki a nagyszülői házba, ahol az ő halála után is élt. Mikor eladta a házat, egy másik művész, Takáts Árpád költözött ide, aki – Kata nagy öröme – megőrizte a parasztház hangulatát. Kata édesanyja, Magdi néni és testvérei, Magdi és Robi ma is Borosjenőn élnek.

Gyűjtögető, öreg tárgyakhoz vonzó ember lévén régi papírokat, leveleket, szakácskönyveket is őriz a családból. A Szalon alkalmából is „hazahozott” néhányat – hiszen „nála a dolgok körbejárnak” – és hozzájuk történetek is jártak. Ahogyan a Mandelbrot padlásán talált különleges kaptafához is,

amelyet Buzás Ilditől kapott ajándékba. A kaptafa Gimesi Dóra A tündér csizmája című könyvének címlapjára is felkerült.

Művészi kapcsolódások

E fenti történet és még számtalan másik anekdota is arról tanúskodik, hogy a magát lustának nevező művész műhelyében egyik illusztráció után születik a másik, amelyekhez személyes kapcsolódásokon keresztül kapja az ihletet. Nem szokták írók vezetni a kezét; azokat a munkákat szereti, ahol belelát az író fejébe, leírt szavak nélkül is vezeti őt az író képi világa. Alázatos illusztrátorként alkotás közben az író személyiségére fókuszál.

fotó: Kádár Viktor

Katit kedvenc íróihoz, mint Bol-dizsár Ildikóhoz is, különös, boszorkányságnak is tűnő intuíción köti. Az író és könyvét sem ismerve megálmodta a kiadvány képi világát, de még azt is megérezte, hogy e könyv illusztrálásának megbízásával hívták fel.

Nem vagyok én író!

Első saját írású könyvének hosszú a története. „Mappás rémként” járta a kiadókat a bolognai gyermekkönyvvásár utcáin (úgy képzelte, a kiadók ekként látják a munkát kapni vágyó illusztrátorokat), mikor végre felfigyelt rá egy német és egy görög kiadó. Megtudta, hogy Nyugat-Európában képeskönyvet kiadni kevés szöveggel szokás, így az illusztrátorral íratják meg a szöveget is. Hazafelé úton meg is született az Álomcirkusz gondolata, amely itt-

hon először nem kellett a kiadónak. Ezért előbb külföldön, később itthon is kiadták. S egy szomorú csalás révén még japán nyelvű változata is született.

„Mégis, mindent ennek a könyvnek köszönhetek, ezután egymásnak adták a kilincset a kiadók.”

Egyetlen önéletrajzi ihletű könyvének, a Kocsonyakirálynak középpontjában az ételek állnak. 12 mesét fűz az író az étkek köré. „A királynő is csak ahhoz megy hozzá, aki tudja, hogy Ő hogyan szereti a lecsót.” Az életben ez fordítva történt: Kata vette meg párját a lecsójával. Azóta is együtt főznek csodásabbnál csodásabb ételeket minden náluk járó barát, workshoprésztvevő, vagy vendég örömeire.

Nemcsak a borosjenői vásárok állandó résztvevői, de kapkodják képeit, könyveit és ékszereit az ország bármely pontján. Workshopjaikon a „kacatművészet” áll a középpontban, és mindenki saját készítésű remekművel távozik.

„Az Álomcirkusz után nem gondoltam

további írásra. Aztán meghívtak egy velencei kurzusra, ahova egy könyvtervvel kellett érkezni, így született meg Lenka története, amely végül a Csimota kiadó Tolerancia-sorozatában jelent meg. Amikor Lenka elkészült, hiányérzetem volt, hogy nem kapott elég szerepet Palkó. Pedig kulcsfigura, aki megérdemli, hogy megismerjük őt és az ő szemszögéből a történetet. Palkót jobban szerettem írni, Lenkát pedig rajzolni.”

A Lenka és Palkó könyvpárnak már két színházi feldolgozása is volt. Lengyel bábos változatát szöveg nélkül adják elő. Humorral teli, mégis átmegy a történetek – nem mindig vidám – üzenete. Kata nagy büszkesége, hogy az ELTE bevette a gyerekek történetét a kötelező tananyagába. Egyszer Kata is láthatta, hogy a pedagógushallgatók egy drámaórán, a tanáruk által adott fel-

írta:
Medvecki Réka
ujzag@2097.hu

adatokon keresztül ismerték meg a történetet és mondanivalóját. Miltz Nagypapa katonaládájából színházat készítve Lenka és Palkó történetét Kata maga is eljátssza.

Ládaszínház fotó: Medvecki Réka

Már szervezzük, hogy a pilisborosjenői gyerekekhez is eljuthasson az előadás! A grafikusművész mostanában két klasszikus mesén dolgozik: a Varró Dani által újraírt Diótörő, és a Hófehérke papírszínházas feldolgozásának vázlataival van tele a műhelye.

Hófehérke

Hálásak lehetünk, hogy balfőlkajári otthonukban is belesettünk Kata és Ali életébe (ezért érdemes Jenői Szalont szervezni!), és hogy hosszában vágott bordát ehattunk házi kenyérrel. De úgy gondolom, a Szalon résztvevői is szerencsésnek mondhatják magukat, hogy egy cseppet belepillanthattak a könyvek képi világának hátterébe. Alig várom, hogy folytassuk egy workshopon vagy egy előadáson! Akár Borosjenőn. Ki csatlakozik?

Tanuljunk egymástól svéd módra!

Svédországban a részvételen alapuló nem hivatalos felnőttképzést egy szóval írjuk le: „folkbildning”. A nem hivatalos felnőttképzés története több mint 150 éves.

Olof Palme, Svédország egykori miniszterelnöke igen nagyra értékelte a tanulóköröket, és szállóigévé vált az a mondanisa, hogy „Svédország valójában egy tanulóköri demokrácia”. Ezt a megállapítását arra alapozta, hogy a tanulókörök tagjai javaslataikkal, észrevételeikkel a társadalom megváltoztatására törekednek, és jellemző rájuk egy fejlesztő, jobbító szándékú kritikai attitűd. Szervezeti formájukat tekintve olyan baráti társaságok, amelyek egy általuk választott közérdekű probléma tanulmányozása céljából rendszeres időnként találkoznak egymással, hogy az adott témában minél több ismeretet szerezzenek a maguk hasznára, a társadalom javára. A tanulóköri együttlétek hangulatosak és oldottak, számukra a tanulás valóban „öröm, érték, felelősség”. Az ismeret- és készségfejlesztés elsődleges módszere egymás tapasztalatainak, ismereteinek kicserélése, de amennyiben szükséges, külső segítséget is igénybe vesznek, előadót hívnak meg, kulturális alkalmakon vesznek részt.

Szilágyi Gábor szerint, aki hazánkban népszerűsíti a mozgalmat: „Fontos szem előtt tartani, hogy egyetlen tanulókör sem lenne gyümölcsöző, ha résztvevői kizárólag csak tanulni járnának ide.

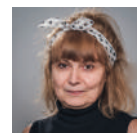
Településfejlesztési műhelymunka, 2018

Közös tanulás dr. Pataki Györggyel a részvételi demokrácia lehetőségeiről, 2019 május

Egy jól működő tanulókör előbb vagy utóbb baráti társasággá is válik, s elkezdjenek egymástól az élet más területén is tanulni a

tagok. Mindenki számára talán a legtöbb tapasztalatot az az időszak adja, míg a csoport átmegy a különböző érési szakaszokon,

■ összeállította:
Frivaldszky
Bernadett
ujtag@2097.hu

s közben megtanulja demokratikusan működtetni önmagát. (...) Aligha kérdőjelezheti meg bárki is, hogy ezekben a tanulási helyzetekben olyan nagyon fontos készségeket sajátítanak el a hallgatók, mint a szociális készségek, fejlődik a kommunikációs készségük, megtanulják a csoportot demokratikusan működtetni, képviselni a saját véleményüket, kiállni a saját igazukért. Empátiát, szociális érzékenységet tanulhatnak!”

Településünkön is volt már példa a közös tanulásra. Ezt tesszük az Ökokör tagjai, ezt tettük a közösségi tervezés hétvégéin 2018 őszén, vagy a 2017 Műhely eddig egyetlen alkalmán tavaly májusban, amikor Pataki György látogatott hozzánk, hogy a részvételi demokrácia eszközeiről beszéljünk (lásd fényképen). És ha a járvány nem szól közbe, megvalósulhatott volna Sanics Tibor előadása is a pénzügyi tudatosságról. Viszont közeledik június vége, amikor elindul a Zsákfalvi Műhely.

Forrás:

Fehér Gyöngyvér Rozália: Minden ember értékes, Aqarius Népfőiskola és Gemini Tanulókör: a dán modell nyomában (Szín - 21. évf. 3. sz.)

Harangi László: A művelődési önszerveződés svéd modellje (Kultúra és közesség 1. évf. 4. sz.)

Zsákfalvi műhely

program:
szakmai beszélgetések
önképzőkör jellegű előadások
tapasztalatok, élmények, tanácsok
eszem-izom batyus alapon

Várunk szeretettel minden régi és
leendő szerzőt, terjesztőt, támogatót!

2020. június 27. szombat 17 óra
Mandelbrot Pékség

a részvételhez előzetes regisztráció szükséges:
ujtag@2097.hu

SÓDER

MÉSZ

HŐSZIGETELŐ RENDSZEREK

GÉPI FÖLDMUNKA

HULLADÉK ÁTVÉTEL

KONTÉNER RENDELÉS

TERMŐFÖLD KISZÁLLÍTÁSSAL

KALODÁS TŰZIFA

TRUNK

ÉPÍTŐANYAG KERESKEDÉS

+36-26-336-066
+36-30-934-2838
+36-30-581-4960

WWW.TRUNKEPITOANYAG.HU

Miért? Itt a faluban laknak szegények?

Adománygyűjtés Pilisborosjenőn

„Laknak, de mindenki próbál talpon maradni – sok esetben önerőből, vagy hitelből, lehetőleg külső segítség nélkül, hiszen ők is szeretnének emelt fővel élni, ne lássák rajtuk, hogy szükségét szenvednek. Nem mennek az önkormányzathoz segítségért, inkább elvesznek személyi kölcsönt, amiért aztán hetente kopogtatnak az ajtajukon... vagy BAR-listára kerülnek, és nem kaphatnak már hitelt. Néhányan a hivatalos leveleket nem tudják értelmezni, vagy megijednek tőle, és inkább eldugják, amivel tetézik a bajt. Segíteni nekik bizalmi kérdés, mint ahogy a hír is sokszor csak szájról szájra jut el, hogy valaki bajban van” – meséli Ludasi Éva, a Család- és Gyermekejóléti Szolgálat vezetője.

„Van, aki csak a reggeli kelésnél és az esti fürdésnél fűt be picit, napközben jó felöltözve, a dunyha alatt vérszi át a hideget; van, aki két magatehetetlen családtagját is ellátja; mások egyik napról a másikra elvesztették az állásukat, van, ahol mindkét szülő. Régóta járom a falut, sokszor megszólítanak az emberek, hogy »Te, itt van ez a néni...«. De Pilisborosjenőn nem szegénysor van, a szükség az utcán járva nem látszik. A maguk módján igyekeznek meghálálni is

a szeretetet, egy szombat reggel kakaós kalácsot találtam a kerítésre felakasztva, nemrégiben pedig egy csokor rózsát.”

Az adománygyűjtésnek hagyománya van Pilisborosjenőn. A helyi jótékonybolt (a régi iskola földszintjén) ruha- és háztartási cikk kínálatával komoly segítség lehet a hétköznapiakban. A helyi családsegítő közel húsz éve működik, így ruhaneműt, tartós élelmiszert már az elejétől fogva fogadott és osztott. Több civil egyén és szervezet nagyon komoly segítséget nyújt ezeknél a gyűjtéseknél: szervezésben, gyűjtésben, szállításban, osztásban. Az emberek nagylelkűen adakoztak, egészen a 2008-as gazdasági válságig, amikor drasztikusan visszaesett a biztonságérzet, és az adakozókérv azóta sem tért vissza. Karácsony környékén szívesebben adnak, de utána még ott az egész tél, vagy a húsvét, amely a drága fűtési szezon utáni háromnapos ünnep...

A vírushelyzet egészen egyedülálló és szívmengető összefogást hozott Pilisborosjenőn. Logikusnak tűnt, hogy a járvány okozta szükség orvoslására a 2017 Egyesület által eredetileg karácsonyra létrehozott online adománygyűjtő felületet most ismét a jó ügy szol-

gálatába állítsuk. Meghirdettük a COVID-19-gyűjtést, és jó volt látni, ahogy hétről hétre érkezett a segítség, és hogy mindenki annyit ad, amennyit tud, ezer forinttól százezer forintig. Ennek köszönhetően már tizenharmadik hete vásárolunk be és töltjük fel a családsegítő élelmiszerraktárát, hogy a nehéz helyzetbe jutott családoknak, egyéneknek támogatást nyújtsunk.

Minden héten beszámoltunk a Falufórumon a vásárolt termékekről, amelyeket Éva segít szétosztani, de a szállításban, bevásárlásban, behordásban és az informatikai háttérben, illetve a kapcsolódó könyvelésben több önkéntes is a segítségünkre van. Hetente összeírjuk a listát, mire van szükség, mit kerestek, mi fogyott el. Hamar világossá vált, hogy a szokásos száraz élelmiszerek túl húst és tejtermékeket is kell vennünk, mert szükség van rá. Szerencsére a családsegítő hűtője viszonylag nagy. Aztán felbukkant egy fiatal vállalkozó, aki felajánlott több száz tojást a rászorulóknak – nagyon megható volt, ő azóta is rendszeresen hoz. Most, hogy az élet lassan visszaáll és az adománypénzeket is lassan feléljük, az a kérdés, hogy hogyan tovább.

írta:
Nevelős-Forgács
Ildima
ujtag@2097.hu

Egyelőre havi kampányban gondolkodunk, mert ha mindenki csak egy-két ezer forintot szánna erre havonta a feleslegéből, már megbízhatóan létre tudnánk hozni egy helyi élelmiszerbankot.

Ludasi Éva fotó: Kádár Viktor

Szóval, hogy laknak-e közöttünk rászoruló? „Menjetek fel a hegyre télen, és nézzetek le a falura, hogy hány kémény füstöl” - mondja Éva. - Nem minden kémény füstöl. Ahol nem fűtenek, ott most inkább ételt vagy gyógyszert vettek abból a kevésből.

Tárnai Ferenc

**REGISZTRÁLT
VILLANYSZERELŐ**

teljeskörű
épületvillamossági szerelés

ELMŰ-ÉMÁSZ-EON
ajánlott szerelő

0620-455-3188
tarnaiferenc88@gmail.com

Horkol? Van megoldás

**NightLase® lézeres
horkolásgátló terápia**

Műtét nélkül, gyorsan, fájdalommentesen
szünteti meg a horkolást, 3x30 perces kezelés

horkolasgatlal-centrum.hu

**Istenhegyi
Magánklinika
Horkolásgátlás
Centrum**

Bejelentkezés: +36 30 480 2455

**Mandellbrot
PÉKSÉG**

MÁR HÁZHOSZSZÁLLÍTÁSSAL IS
0630-972-38-15

KOVÁSZOS KENYEREK,
MINŐSÉGI ALAPANYAGOKBÓL
KÉSZÜLT PÉKSÜTEMÉNYEK,
HELYI KÉZMŰVES TERMÉKEK, KÁVÉ

A Kevélyek árnyékos oldalán

Izgalmas célpontok 2-3 órás villámtúrákhoz
– természeti látványosságok településünk közelében.

Forró nyári napokon, amikor a legtöbb ember legszívesebben csak az árnyékban pihegne, kirándulásra felkerekedni képtelen ötletnek tűnhet. Pont ilyen alkalmakra nyújt ideális túrahelyszínt a Kevélyek vonulatának északi-északkeleti oldala, ahonnan a napsütés délutánra már elvonul, olyan kellemes hőmérsékletet és árnyas fényviszonyokat hagyva maga után, amelyek testnek-léleknek élvezetessé tehetik a sétát.

A Kőfuváros utca tetején veszünk be magunkat az erdőbe, és az Ezüst-hegyi (volt Brunner) kőbánya felé tartó, egykori szekérút helyén futó ösvényen a lombok viszonylagos árnyékában igyekszünk elérni az észak oldalt. Rátérünk a gerincen végighaladó piros turistajelzésre (a Nagy-Kevély irányában), majd, nagyjából 170 m után egy jól kijárt, két keréknymos úton jobbra fordulunk (éppen ott, ahol a piros jelzés medrekebbre vált és balra fordul), és már ott is találjuk magunkat a

rég felhagyott kőfejtések különös hangulatú, mohapázsít és girbe-gurba tölgygnómok lakta világában. A következő Y-elágazásoknál mindkétyszer a jobb oldali ágat válasszuk! Majd a vadles után kb 180 méterrel a két tölgyfa között induló ösvényen térjünk le jobb kéz felé. Így alulról, az egykori szállítási útvonalon közelítjük meg a helyszínt. Néhány percnyi ereszkedés után balra fordulva a partfalban elsőként egy félig beomlott, boltíves műhelyépület tűnik fel. Egykor itt kovácsolták a kőfejtőben elkopó vésőket, illetve itt tartották elzárva a kövek lazításához használt robbanóanyagot. A környék többi fennmaradt, hasonló célú építményéhez képest ez a legösszetettebb felépítésű, belső helyiségek, fali szekrényfülkék láthatók benne.

A bánya maga gyönyörű, sárgásbarna homoktömbökkel várja a látogatót, és itt, a fal tövében, a műhelytől kb. 100 méterre nyílik a Szabó József-barlang, amelyet 1963-ban fedeztek fel kőfejtés közben. Ha odahajolunk a hiányzó vasajtó keretéhez, érezhetjük

A boltíves műhelyépület fotók: Kádár Viktor

a hegy mélyéből kiáramló levegőt, amely télen melegnek, nyáron hűvösnek érződik. A barlang különlegessége, hogy felső része hárshegyi homokkőben, mélyebb része pedig dachsteini mészkő-

írta:
Nevelős Zoltán
ujsag@2097.hu

ben alakult ki. A leírások szerint gazdag formakincsű, de fáradságosan járható, és ugyan nyitva áll a bejárata, látogatása engedélyhez van kötve. A barlang névadója a XIX. században élt Szabó József bányamérnök és geológus volt, akit a magyar geológiai oktatás egyik megteremtőjeként tisztelnek.

A sziklák tövéből egy keskenyebb csapáson is felkapaszkodhatunk a nemrég elhagyott útra, amely már egyre sűrűbb és szűrósbabb bozótosban visz tovább, és végül felkanyarodik a piros négyzet turistajelzésre. Innen akár azonnal le is kerekíthetjük sétánkat vissza, a fal felé, de mehetünk tovább is, mert a Kevélyek árnyékos oldala számos tovább-

bi kincset rejt: az Ördög-lépcső pár száz lépésnyire van innen; egy nagyobb ugrás lejjebb, a zöld kereszt jelzésen keresztül egy csomagban elérhető a Kristály-barlang, a Pomáz felé nyíló kilátóterasz és a Zöld-barlang, távolabb ott a Kevély-nyergi zomboly, azon is túl pedig a Mackó-barlang. Kedvünk szerint a teljes

hegytömböt is megkerülhetjük, és miután leereszkedtünk a Csobánka fölötti nyeregbe, a Kis-Kevélyt kerülő szekérúton, szintben haladva kényelmesen visszasétálhatunk Pilisborosjenőre.

A Kézfogó Galéria
szeretettel meghívja Önt és kedves családját
2020. június 26.-án, pénteken 18 órára

MEDVECZKY ÁGNES
képzőművész kiállítására

Kézfogó Galéria, 2087, Pilisborosjenő, Gárdonyi 6. u. 2.

KLÍMATISZTÍTÁS AKCIÓ!

CSAK 3 500 Ft
pilisborosjenői lakcímkártyával

GUMI-PROFI
1037 Budapest, Csillaghegyi út 22.
Időpont foglalás:
+36 1 430 6767
www.gumi-profi.hu

Az ár tartalmazza:
✓ Fertőtlenítés
✓ Szagtalanítás
✓ Penészmentesítés
✓ Atkaírtás

INGATLANT VENNE, ELADNA? SEGÍTEK!

- Kitűnő ügyvédi háttér, kedvező díjakkal
- Szakmailag profi, összetartó csapat
- Ügyfélközpontú szemlélet
- Díjmentes hitelügyintézés
- Ingatlanértékbecsülés

Révész Ildikó
+36 70 777 6339
revesz.ildiko@spektrumingatlaniroda.hu

SPEKTRUM
ingatlaniroda

www.spektrumingatlaniroda.hu
spektrumingatlaniroda

Budai úti tao

Bukó Henriett permakultúrás kertje a kápolnával szemben

Heni bejegyzéseit pár éve követem a Facebookon, mert sok mindent megvalósít, ami számomra egyelőre még csak álom. Újságunk apropóján egyre több helyre sikerül eljutnom, bár bátran megtehettem volna ezt korábban is. Henihez harmadmagammal érkeztem kertlátogatásra, ahol rózsadesszerttel fogadott minket.

Egy bátor és szabad nő. Az olvasók közül jó páran néztünk már végig olyan filmeket, amelyekben a főszereplő hátrahagyta korábbi életét, hogy jobban rátaláljon önmagára. Az ilyen moziknak sok verziója van: amerikai nő Toszkánában telepedik le, egy férfi Provence-ban, menedzserként elkezdi földet művelni. Jaj, hányan érezzük azt, hogy nem azt csináljuk, amit szeretnénk! Ám nem is tudjuk, hogy mit akarunk, de ha mégis, nem merünk belevágni. Indok és kifogás akad bőven, bár Élet csak egy van. Heni sem él burokban, nem kőgazdag, egyedül küzd munka mellett, Budapestről kijárva. És bár messze a cél, az úton levést is élvezzi. Ami nagy bölcsesség. A tao maga.

De a cél mi is lenne? Permakultúrás kertet létrehozni édesapja földjén, ami fenntartja magát. Képzéseken vett részt ehhez. Az ott elhangzó tanácsok nem mindig válnak be az elemeknek kitett, szel és száraz földön, de mi szurkoljunk neki! Önzetlenül, vagy önző módon, hiszen amit megtapasztalt, azt nekünk már nem kell újra felfedezni. Ő a mi permakultúrás kísérleti laborunk. „A permakultúra az élővilág együttműködését használó ökológiai kertgazdálkodás, mely egy természetszerű életmód, ami kímél embert, környezetet, Földet egyaránt. Erdőkertnek is mondják, bár ahol csekély mennyiségű fa van, az azért nehezen nevezhető erdőkertnek.” – mondja Heni és körbevezet minket a hatalmas területen, amit saját kezével

ültetett tele rengeteg fával. Amíg nem nőnek meg, addig a kisebb növények védtelenek, mert tűzi őket a nap. És bizony, sok kiszárad.

Fotók: Bukó Henriett Facebook-oldala

„Nálam nem a telek nagysága volt a fontos, sem az, hogy egyedül csináljam. Hanem az, hogy amit csinállok/csinálni szeretnék, abban örömet lel(j)em. Szeressem, amit csinállok. Egyszerűen élvezem, ha alkothatok, ha teremthetek valami újat. Nekem ez a telek olyan, mint egy élő vászon, amelyre festhetek. Hívtam ez az egész dolog, megszólított. Egyre inkább vágytam a természetközeli életre, a vegyszermentes, jó ízű zöldségekre, zöldekre, gyümölcsökre, a jobb levegőre, a több zöldre, a tágasabb térre... Az élet végül ide sodort, Pilisborosjenőre, a meglévő földünkre a Budai út mellett... Itt elkezdhettem megvalósítani mindazt, amire az utóbbi

időben lelkem lelkesedéssel válszolt. Amit én meg tudok csinálni és időm engedi, szeretem magam elvégezni, a saját elképzelésem szerint. Jóleső érzés benne lenni ebben a teremtető folyamatban, még akkor is, ha vannak akadályok, még akkor is, ha érnek bosszúságok.” Márpedig azok vannak. Heni mutatja, hogy hol járnak be a nagyobb állatok, és nem sokkal később az egyik csapáson – élő illusztrációként – egy róka csodálkozott ránk.

„A lényege ennek a kultúrának az, hogy az ember a lehető legkevesbé bolygatja a földet, az élővilágot, és nem használ vegyszert. Az ásást, földlazítást inkább és főleg a giliszták, a vakondok, a patájukkal kaparó (vad)állatok, kapirgáló szárnyasok stb. végzik el. De ha rólunk van szó, akkor a vasvilla a fő eszköz! Vízmegtartásra pedig előszeretettel alkalmazzuk a mulcsozásos talajtakarást, ami tör-

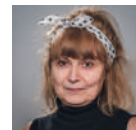
ténhet fűnyesedékkal, szalmával, falevéllal stb. Egyébként meg várjuk az áldásos, heti 2-3-szori kiadásos esőt, a sok napsütést, kellemes hőmérsékletet, valamint a bőséges, egészséges, csuda finom termést. Ja, és hát a vetés! Majdnem elfelejtettem. Na az, a magaszórás! Csak úgy lazán, mint ahogy a természet teszi. Kiszórjuk a zacskónkból, illetve markunkból a veteményesbe, földre a magokat. Majd, ahogy a Földecskénk betakargatja őket a fűvel, avarral, hasonlóképpen mi is befedjük őket némi kis földdel vagy vizes szalmával. Szóval, amit csak tudunk, azt a természet mintájára tesszük.”

Visszakanyarodva a célokhoz: Heni szeretne majd egyszer ebből is megélni. Saját terményekből és élelmiszerekből. A permakultúra alázatát kíván a kerttulajdonostól. Nem tudjuk uralni a folyamatokat, csak segíthetünk a feltételek alakításában. Megfigyelő, tiszteletteljes magatartás ez. Találkozásunk óta, jobban megnézem, hogy milyen növények között ballagok az erdőszélen, vagy mit nevezek gyomnak a kertben. Mert ha ismer-ném őket jobban, tudnám, hogy a bodzaszörpön és csalánfőzeléken túl is vannak ehető növények, és a körömvirágkenőcsön kívül még nem sok gyógyhatású terméket állítottam elő. Heni ezekhez is ért. Kövessétek hát a Facebookon – vegyünk egy nagy levegőt, és tanuljunk tőle!

Júniusi zölddió-esszencia

A megmosott zöld diót felapritod (általában négyfelé vágják), megtöltöd vele az üveget, ízlés szerint fűszerezed – merthogy nem szükséges, de lehet –, aztán feltöltöd jó minőségű gabonapálínkával vagy vodkával (én a Royal vodkát használok) úgy, hogy 2-3 ujjnyira lepje el a diót. Az üveget jól le kell zárni, majd meleg, napos helyre kell tenni 2-4 hétre, és időnként fel kell rázni... Végül leszűrni, és palackokba tölteni. Bevált fűszerkombináció: fahéj, szegfűszeg.

Felhasználás: tisztítja a gyomrot, a májat és a vért. Megszünteti a gyomorgyengeséget és a bél-pangást. Kiváló szer vérsűrűség esetén. Szükség esetén egy-egy teáskanállal fogyasszunk belőle.

írta:
Frivaldszky
Bernadett
ujsag@2097.hu

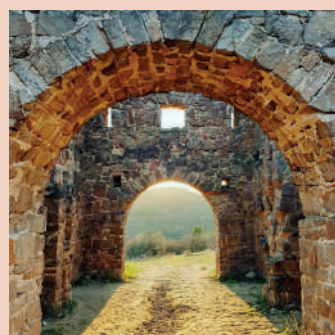
Zöld törpesárkány

írta és fotózta: Erdélyi Ferenc

Amikor már magasan jár a nap, közeledtünkre a tavaszi avar meg-megcsörren, a fű zizzen. Óvatosan a hang felé fordulva kíváncsi szempár néz vissza ránk. Áprilistól októberig találkozhatunk hazánk legnagyobb gyíkfajával, a zöld gyíkkal. Mint minden hüllő hazánkban, a zöld gyík is védett, természetvédelmi értéke 25 000 Ft, jóllehet a környékünkön gyakori állat. A hímek egyöntetűen smaragdzöldek, de tavasszal, a nászidőszakban

kék torokfoltjuk lesz és igazán impozáns látványt nyújtanak. A nőtények mintásabbak, jobban belesimulnak a környezetükbe.

Az emberi jelenlétet elviseli; amennyiben nem háborgatják, és megfelelő búvóhelyet talál, akár a kertünkben is megtelepszik. Éppen ezért gyakran kerül szem elé; különösen olyankor könnyű észrevenni, mikor a hímek napfürdőzés közben a fejüket magasra tartják, és élénkké torkuk kitűnik a környezetből.

fotó: Frivaldszky Bernadett

Könnyű lett már a rabság Uram, a bilincsen alkonyi naptól fénylő láncszemek. Uram, az ajtód felé megyek kezem már-már a kilincsen.

Csányi Márta néni

Helyreigazítási kérelemnek teszek eleget azzal, hogy külön hangsúlyozom, Takáts Árpád múlt havi portréjában pozitív hangulatelemként említette meg Gál néni hangos beszédét. Elképzelhető, hogy írott szöveggént olvasva ez nem volt egyértelmű. Gál néni emlékét – és rokonait – természetesen nem megsérteni, hanem megtisztelni szerettem volna.

Frivaldszky Bernadett szerző és főszerkesztő

Megszépül a templomunk

Hosszú évek előkészítő munkájának eredményeként megkezdődött a Szent Vid és a 14 segítő szent plébániatemplom felújítása. Ezen a nyáron külső munkálatok zajlanak majd: a vizesedett falak szárítását követően új festést kap az épület, renoválják a tetőszerkezetet, cserére kerül a toronysisak hagymahéjazata. A befejezés szeptember végére-október elejére várható. A templom felújítása javarészt az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye által biztosított 72,5 millió forintos anyagi forrásból valósulhat meg, de nagy segítséget jelentenek a magánadományok is. Mága Zoltán hegedűművész községünkben tartott ünnepi koncertje alkalmával félmillió forintot ajánlott fel a templom renoválására. Amennyiben Ön is szeretné támogatni a Pilisborosjenő egyik jelképének is számító

fotó: Ard van der Heide

Szent Vid Plébániatemplom felújítási munkálatait, hozzájárulását hálával fogadják az alábbi számlaszámon: CIB Bank 10700392-71411534-51100005. A közleményben tüntesse fel: „templom felújítására”. Reményeink szerint a munkálatok jövőre, a templom belső részein folytatódnak.

Viszkocsil Veronika

Nagycsaládos hírek

Május végén a Csaladsegítőnkben adott otthont a Nagycsaládosok Országos Egyesületének (NOE) Pilisborosjenői Csoportja a regionális NOE csoportok találkozójának, ahol a veszélyhelyzet okozta tapasztalatokat, változásokat, lehetőségeket beszéltek át Kardosné Gyurkó Katalin elnökkel. Valamint átvehették a Magyar Nemzeti Bank támogatásával vásárolt tartós élelmiszer csomagokat 50.000 Ft értékben, melyet a Csaladsegítővel közösen rászorulóknak osztanak szét.

A PBJ NOE csoport szeretettel fogadja az újabb tagcsaládokat, érdeklődni Medvecki Rékánál lehet: remedvecki@gmail.com

Együtt könnyebb!

Medvecki Réka

Impresszum ISSN 2676-8577

ujzag@2097.hu

2097.hu/zsakfalvi

Facebook: 2097 Falufórum

Kiadó: 2097 Csoport Egyesület
Székhelye: 2097 Pilisborosjenő, Fő út 91.
Kiadásért felelős: Wittmann Imre
Főszerkesztő: Frivaldszky Bernadett
Lapszerkesztő: Viszkocsil Veronika, Kádár Viktor
Tördelés, címlapfotó: Kádár Viktor
Korrektor: Demes Réka, Várkonyi Ágota, Nevelős Zoltán

Projektmenedzser, hirdetésszervező: Gedeon Tímea
Nyomda: B32 Nyomda Kft. Felelős vezető: Deák Kinga
Munkatársak: Becker Norbert, Cserényi-Zsitnyányi Ildikó, Demény Rózsa, Erdélyi Ferenc, Gedeon Tímea, Hajdu Tamás, Nevelős-Forgács Ildima, Máté Krisztina, Medvecki Réka, Nevelős Zoltán

Készpénz adományokat a Mandelbrot Pékségben kihelyezett gyűjtődobozban gyűjtünk, banki átutalást a 73612102-10212408 számlaszámunkra tud küldeni. A 2097.hu/zsakfalvi oldalon található űrlapon keresztül bankkártyával is tud támogatást küldeni. Köszönjük szépen!